

TPPL
TECHNOLOGY

 HAWKER

ZeMaRail™

12V Bloklar

KULLANICI EL KİTABI

**Demiryolları için VRLA TPPL+Sn Monobloklar: 12ZeMa92,
12ZeMa122, 12ZeMa167, 12ZeMa170 ve 12ZeMa190**

EnerSys®

Power/Full Solutions

CE UK
CA

www.enersys.com

İÇİNDEKİLER

Giriş	3	Servis	17
Bu Belge Hakkında	4	Servis	17
Genel Bilgi	4	Muayene	18
Terimler ve Kısaltmalar	4	Şarj ve Blok Geriliminin Kontrol Edilmesi	18
Referans Belgeler	5	Temizlik ve Görsel Kontrol	19
Güvenlik	5	Kapasite Testi	20
Genel Güvenlik Bilgileri	5	Akünün Kullanım Ömrü	20
Ürün Tanımı	6	Akünün Değiştirilmesi	21
Kullanım Amacı	6	Onarım ve Yenileme (Düzeltilme servisi)	21
“Kurşun asitli akülerin güvenli kullanımına yönelik bilgiler” borşürü	6	Devre Dışı Bırakma	24
Uyarıların Sınıflandırılması	7	Araçta Devre Dışı Bırakma	24
Demiryolu Monoblokları	7	Depolamaya Hazırlık	24
Teknik Veriler	7	Söküm	24
Monoblok Örneği ve Parçaları	9	Geri Dönüştürme ve İmha Etme	25
Şarj ve Deşarj Parametreleri	9	Geri Dönüştürme ve İmha Etme	25
Çalışma Modları ve Özel Çalışma Modları	10	Geri dönüşüm	25
Taşıma ve Depolama	10	İmha Etme	25
Teslim Alma	10	Sorun Giderme	26
Depolama Koşulları ve Süresi	10	Ek	27
Montaj	12		
Kuruluma Hazırlık	12		
Kurulum Çalışmaları	12		
Devreye Alma	13		
Devreye Alma	13		
Çalışma	14		
Çalışma	14		
Demiryolu Aracı Aküsünün Şarjı	14		
Akünün Çalıştırılması	17		
Akünün Çalıştırılması	17		

GİRİŞ

Bu belgenin içerdği bilgiler, 12V ZeMaRail™ blokların güvenli bir şekilde taşınması ve doğru kullanılması açısından kritik öneme sahiptir. Belge, genel sistem teknik şartlarının yanı sıra ilgili güvenlik önlemlerini, davranış kurallarını, bir devreye alma yönergesini ve önerilen bakım çalışmalarını içermektedir. Bu belge, aküyle çalışan ve aküden sorumlu kullanıcılar için muhafaza edilmeli ve kullanıma hazır bulundurulmalıdır. Tüm kullanıcılar, sistemin tüm uygulamalarının beklenen veya çalıştırma sırasında karşılaşılan koşullar temelinde uygun ve güvenli olmasını sağlamaktan sorumludur.

Bu kullanıcı el kitabı önemli güvenlik talimatları içermektedir. Aküyü ve takılı olduğu ekipmanı çalıştırmadan önce akünün güvenliği ve çalıştırılması ile ilgili bölümleri okuyun ve anlayın.

Belgenin kullanımının ve bununla ilişkili her türlü etkinliğin kendileri için geçerli tüm yasal gerekliliklere ve ilgili ülkelerdeki uygulamalara uygun olmasını sağlamak, kullanıcının sorumluluğudur.

Bu kullanıcı el kitabı, 12V ZeMaRail™ blokların taşınması ve çalıştırılması konusunda yerel yasalar, kurumlar ve/veya endüstri standartları tarafından gerekli görülebilecek herhangi bir eğitimin yerine geçmez. Akü sistemiyle herhangi bir şekilde temas kurmadan önce tüm kullanıcılara gerekli talimatların ve eğitimin verilmesi sağlanmalıdır.

Servis için, satış temsilcinizle iletişime geçin veya aşağıdaki numarayı arayın:

EnerSys EMEA
EH Europe GmbH
Baarerstrasse 18
6300 Zug, İsviçre
Tel: +41 44 215 74 10

EnerSys Global Merkez
2366 Bernville Road
Reading, PA 19605, ABD
Tel: +1-610-208-1991
+1-800-538-3627

EnerSys APAC
No. 85, Tuas Avenue 1
Singapur 639518
+65 6558 7333
www.enersys.com

Güvenliğiniz ve Başkalarının Güvenliği Son Derece Önemlidir

UYARI Talimatlara uymamanız, ölüme veya ciddi yaralanmalara neden olabilir.

BU BELGE HAKKINDA

Genel Bilgi

Bu belgede demiryolu uygulamalarında monoblok araç akülerinin çalıştırılmasına ve servisine yönelik talimatlar ve teknik bilgiler yer alır. VRLA (AGM), TPPL+Sn Teknolojili 12V ZeMaRail™ monoblok ürün yelpazesini kapsar:

- 12ZeMa92
- 12ZeMa122
- 12ZeMa167
- 12ZeMa170
- 12ZeMa190

Aküyü çalıştırmadan veya akü üzerinde çalışmaya başlamadan önce 12V ZeMaRail™ Bloklar için bu Kullanım Kılavuzunu dikkatlice okuyun.

Akü sisteminiz ve uygulamanız hakkındaki teknik belgeleri de incelemeniz gerekir.

Bu talimatlara yakından dikkat edilmesi, akülerin neden olabileceği olası tehlikeleri önleyecek, gelecekteki onarımları veya duruş sürelerini azaltacak ve akünün kullanım ömrünü uzatmaya yardımcı olacaktır.

Kullanım talimatlarının göz ardı edilmesi, orijinal olmayan parçalarla onarım yapılması garantiyi geçersiz kılacaktır. Akü, şarj cihazı veya diğer aksesuarlarda meydana gelebilecek tüm arızalar, işlev bozuklukları veya hatalar EnerSys servisine derhal bildirilmelidir.

Terimler ve Kısaltmalar

Terim/Kısaltma	Açıklama/Tanım
AGM	Emici Cam Mat
PbSn	Kurşun Kalay (Alaşım)
BMS	Akü İzleme Sistemi
DoD	Deşarj Derinliği
NTC	Negatif Sıcaklık Katsayısı
OCV	Açık Devre Gerilimi
PDAC	Ürün Geliştirme ve Uygulama Merkezi
TPPL	İnce Plaka Saf Kurşun (EnerSys Teknolojisi)
TPPL+Sn	Kalaylı İnce Plaka Saf Kurşun (EnerSys Teknolojisi)
SoC	Şarj Durumu
V _{pc}	Hücre başına volt
VRLA	Valf Ayarlı Kurşun Asit (akü)
ZeMa	Sfır Bakım

HAKKINDA VE GÜVENLİK

Referans Belgeler

- EN 62485-2: Sekonder aküler ve akü kurulumları için güvenlik gereklilikleri (Avrupa Standardı)
EN 62485-3: Bölüm 2: Sabit aküler
Bölüm 3: Çekiş aküleri
- EN 60077-1: «Demiryolu uygulamaları - Demiryolu araçları için elektrikli ekipman»
Bölüm 1: Genel servis koşulları ve kurallar
- EN 50547: «Demiryolu uygulamaları – Yardımcı güç kaynağı sistemleri için aküler»
- EN 45545-2: Demiryolu uygulamaları. Demiryolu araçlarında yangın koruması - Malzemelerin ve bileşenlerin yangın davranışına ilişkin gereklilikler
- Broşür Demiryolu Uygulamaları için Kurşun Asit Akülerin Güvenli Kullanımına Yönelik Talimatlar (EnerSys, Dec_2016)

Genel Güvenlik Bilgileri

Kullanım kılavuzu, isim etiketi, uyarı işaretleri vs. her zaman tesiste bulundurulmalı ve mümkünse akü bölmesinde görünür hale getirilmelidir.

Prensip olarak demiryolu şirketlerinin iç talimatları geçerlidir.

Talimatlara uyun

Kullanım kılavuzu yetkili personele verilmelidir. Bir kopyası **şarj yerinde** mevcut olmalıdır. Yalnızca kalifiye personel talimat verdikten sonra akü üzerinde çalışın.

İlk yardım

Asit göze veya cilde sıçradığında temas bölgesini **akan temiz su ile yıkayın**. Gözlerle temas durumunda derhal bir **doktora başvurun**. Ciddi cilt teması durumunda da lütfen doktorunuza başvurun.

Elektrolit göze sıçradığında, Asidin bulaştığı giysiler su ve sabunla yıkanmalıdır.

Akülerin neden olabileceği tehlikelere karşı dikkatli olun.

Akülerin oluşturduğu **depolanan enerji, kısa devre, DC akımı, patlayıcı gazlar ve elektrolit sızıntısı gibi tehlikelere dikkat edin**.

Tehlikeli elektrik gerilimi!

Akü bloklarının **açıkta kalan tüm metal parçalarında** daima akım vardır. Elektrik çarpması nedeniyle yaralanma tehlikesi. Aküye sadece plastik yüzeylerinden dokununuz.

Elektrolit son derece aşındırıcıdır!

Elektrolit göze sıçradığında temas bölgesini derhal **bol miktarda temiz su** ile yıkayın. Kaza durumunda derhal bir doktora başvurun!

Normal çalışma sırasında elektrolit ile temas söz konusu değildir. Hücre kaplarının tahribatında serbest kalan sabit elektrolit (jel sülfürik asit), sıvı kadar aşındırıcıdır.

GÜVENLİK

Güvenlik (devamı)

Patlama ve yangın riskinden kaçının, kısa devre!

Dikkat! Akü hücrelerinin metal parçaları daima sıcaktır. **Akünün üzerine hiçbir alet veya yabancı cisim koymayın.**

Hidrojen tüm çalışma koşullarında havalandırma kapağından dışarı çıkabilir. Odaları ve panoları yeterli düzeyde havalandırın.

Havalandırmasız kapalı muhafazalarda kurulumu **izin verilmez.**

Güvenlik risklerinin ortadan kaldırılması için **EN 62485-2 havalandırma gerekliliklerindeki** Sekonder aküler ve akü kurulumları için güvenlik gereklilikleri. Sabit aküler dikkate alınmalıdır.

Koruyucu gözlük ve kıyafetler kullanın!

Aküler üzerinde çalışırken koruyucu gözlük ve kıyafetler kullanın. Kazadan korunma yönetmelikleri ile DIN EN 62485-3 ve VDE 0105 Bölüm 1'i dikkate alın.

Sigara içilmez!

Aküleri açık aleve, akkor halindeki köz veya kıvılcıma maruz bırakmayın, aksi halde bu durum akünün patlamasına neden olabilir.

Kullanım amacı

12V ZeMaRail™ monobloklar, vagonlar ve çoklu güç üniteleri gibi demiryolu araçlarında yedek akü olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yanlış kullanım, kişilerin ve nesnelerin tehlikeye girmesine neden olabilir. Akülerin montajı, çalıştırılması ve bakımı kalifiye personel tarafından yapılmalıdır.

"Demiryolu Uygulamaları için Kurşun Asit Akülerin Güvenli Kullanımına Yönelik Talimatlar" broşürü

Kurşun asit akülerin güvenli kullanımı hakkında daha fazla bilgi için lütfen "Demiryolu Uygulamaları için Kurşun Asit Akülerin Güvenli Kullanımına Yönelik Talimatlar" başlıklı güncel

EnerSys Bilgi Broşürünü okuyun. Bu kılavuz, yasal gerekliliklere uyum konusunda tavsiye ve destek sağlar.

ÜRÜN TANIMI

Uyarıların Sınıflandırılması

Akü ile çalışırken daima "Genel Güvenlik Bilgileri" altındaki uyarıları dikkate alın. Böylece kişisel yaralanma riskini ve maddi hasar veya çevreye zarar verme riskini azaltabilirsiniz.

Bu kullanım kılavuzundaki diğer uyarılar, ilgili çalışma modlarında veya açıklanan çalışma sırasında dikkate alınması ve izlenmesi gereken tehlikeler ile yapılması ve yapılmaması gerekenleri ifade eder.

Güvenlik Talimatlarının Yapısı:

Uyarı (=Simge adı)
Simge Uyarı mesajı
Notlar

Kalın
Kalın etiketler
Standart format

Demiryolu Monoblokları

Bu talimatlar, aşağıdaki VLRA AGM monobloklar için geçerlidir:

- 12ZeMa92
- 12ZeMa122
- 12ZeMa167
- 12ZeMa170
- 12ZeMa190

Teknik Veriler

12V ZeMaRail™ monobloklar için

Teknoloji	: VRLA (AGM), TPPL+Sn
Nominal Gerilim	: 12 V
Kasa/kapak malzemesi	: PC+ABS FR, halojensiz
Yangın davranışı test edildi (standarda göre)	: R7 (EN 45545-2) Onay, işlevsel gerekliliğe tabidir (madde 4.7)
Olağanüstü Darbe ve Titreşim	: Kategori 1, Sınıf B (EN 61373)

Monobloklar şarj edilmiş halde ve kullanıma hazır olarak teslim edilir.

Demiryolu Monobloku **12ZeMa92**

Nominal Kapasite	: 92 Ah C ₁₀ veya 85 Ah C ₅
Parça Numarası	: 1538-5066
Boyutlar (GxDxY)	: 105 x 395 x 264 mm
Terminaller	: M8 x 13 derin, dışı dişli
Ağırlık	: 28 kg

Daha fazla teknik veri için veri sayfasına başvurun: EMEA ZeMaRail™ 12ZeMa92 Teknik Verileri

ÜRÜN TANIMI

Teknik Veriler (devamı)

Demiryolu Monobloku **12ZeMa122**

Nominal Kapasite	: 122 Ah C ₁₀ veya 121 Ah C ₅
Parça Numarası	: 1568-5093
Boyutlar (GxDxY)	: 173 x 338 x 273 mm
Terminaller	: M6 x 14 derin, dişi dişli
Ağırlık	: 43,2 kg

Daha fazla teknik veri için veri sayfasına başvurun:
EMEA ZeMaRail™ 12ZeMa122 Teknik Verileri

Demiryolu Monobloku **12ZeMa167**

Nominal Kapasite	: 167 Ah C ₁₀ veya 165 Ah c ₅
Parça Numarası	: 0740-7800C0K6
Boyutlar (GxDxY)	: 429 x 172,5 x 273 mm
Terminaller	: M6 x 13 derin, dişi dişli
Ağırlık	: 53,1 kg

Daha fazla teknik veri için veri sayfasına başvurun:
EMEA ZeMaRail™ 12ZeMa167 Teknik Verileri

Demiryolu Monobloku **12ZeMa170**

Nominal Kapasite	: 170 Ah C ₁₀ veya 167 Ah C ₅
Parça Numarası	: 1538-5067
Boyutlar (GxDxY)	: 125 x 561 x 283 mm
Terminaller	: M8 x 13 derin, dişi dişli
Ağırlık	: 52,5 kg

Daha fazla teknik veri için veri sayfasına başvurun:
EMEA ZeMaRail™ 12ZeMa170 Teknik Verileri

Demiryolu Monobloku **12ZeMa190**

Nominal Kapasite	: 190 Ah C ₁₀ veya 187 Ah C ₅
Parça Numarası	: 1538-5068
Boyutlar (GxDxY)	: 125 x 561 x 317 mm
Terminaller	: M8 x 13 derin, dişi dişli
Ağırlık	: 60 kg

Daha fazla teknik veri için veri sayfasına başvurun:
EMEA ZeMaRail™ 12ZeMa190 Teknik Verileri

ÜRÜN TANIMI

Monoblok Örneği ve Parçaları

Ref	Konu	Miktar	Malzeme
1	Açık gri blok kapağı	1	PC+ABS FR
2	Açık gri blok kasası	1	
3	Havalandırmalardaki alev bariyerleri	2	
4	Terminal koruma kapağı	1	
5	Monoblok etiketi	1	

12V ZeMaRail™ Monoblok Parçaları

Şarj ve Deşarj Parametreleri

12V ZeMaRail™ Monobloklar

U_N	: 12 V	Nominal gerilim
C_{10}	: XX Ah	20°C'de 10,8 V'a kadar en fazla 1,80 Vpc nominal kapasite
I_{10}	: XX/10 A	C_{10} için deşarj akımı
I_{Load}	: şuna göre: Yük profili	Deşarj akımı, şuna göre: Müşteri yük profili
U_{final}	: 10,8 V	I_{10} 'da şarj sonu gerilimi (en fazla 1,8 Vpc)
$I_{Maksimum\ şarj}$	: 0,45*XX A	IU veya IU0U şarjı için şarj akımı (döngülü kullanım için en az: 0,25*XXA)
U_{Boost}	: 14,4 V	20°C'de (2,40 V) takviye seviyesi gerilim ayarı
U_{Rail}	: 13,8 V ila 14,1 V $\pm$ %1	20°C'de demiryolu uygulamaları için düşük seviye veya sabit gerilim ayarı, 2,30 ... 2,35 Vpc (düşük ... yüksek döngülü kullanım)
I_{switch}	: 0,012*XX A	
U_{float}	: 13,74 V $\pm$ %1	20°C'de şamandıra seviyesi gerilimi, 2,29 Vpc (> 24 saat)

Şarj geriliminin manuel sıcaklık dengelemesi:

-24mV/°C Elektrolit -20°C ila +45°C sıcaklık (hücre başına -4 mV)

Belirli parametre verileri için monoblok teknik veri sayfasına bakın

ÜRÜN TANIMI

Çalışma Modları ve Özel Çalışma Modları

Bu modlar hakkında daha fazla bilgiye "Çalışma Modları" bölümünden de ulaşabilirsiniz.

Bekleme (paralel) Çalışma (şarj)

Ana güç kaynağı üzerinden elektrik beslemesi sağlandığı sürece yedek akü sürekli olarak şarj edilir. Ardından oluşacak şarj akımı, akünün şarj durumuna bağlıdır. Sürekli şarj ile akım, akünün tam şarjlı halde tutulabilmesi için çok düşük değerlere iner.

Akünün Çalıştırılması (deşarj)

Güç kaynağı kapatıldığında veya kesildiğinde DC yüklerinin beslemesi aküden gelir. Yedekleme süresi, DC yüklerinden gelen akım talebine bağlıdır.

Hasar verebilecek derindeşarjların önlenmesi için akünün nihaideşarj gerilimine ulaşmasından önce yüklerin ayrılması gerekir.

Depolama ve Atölyede Çalıştırma (şarj etme, kapasite testi vs.)

Depolama veya servis sırasında akü şarjdan ve herhangi bir yükten ayrılabilir. Açık devre gerilimi akü terminallerinde gösterilir.

Akü depolanırken şarj durumu da denetlenmelidir. Atölyede şamandıra gerilimi ile çalışan bir şarj cihazı ile de aküyü tam şarjlı halde tutabilirsiniz.

Teslim Alma

Bir sevkiyatı teslim alırken gönderilen öğelerin hasarsız olduğunu ve taşıyıcının Konşimentosu ile eşleştğini kontrol edin. Herhangi bir hasarı veya eksikliği taşıyıcıya bildirin. Tedarikçiniz, alıcının taşıyıcıya bildirmediği sevkiyat hasarlarından veya eksikliklerden sorumlu olmayacaktır.

Depolama Koşulları ve Süresi

Bir akü hemen takılamıyorsa temiz, serin ve kuru bir yerde saklanmalıdır.

Aküler üst üste yerleştirilmemelidir. Taşıma ve depolama sırasında kolay kullanım için monoblokların bir palete yerleştirilmesini ve sabitlenmesini öneririz. Plastik bir kapak ile aküyü toza ve kirlenmeye karşı koruyun.

Maksimum bağıl nem %90'ı (yoğuşmasız) aşmamalıdır.

Depolama ortam sıcaklığı -15°C ile 30°C arasında olmalıdır. Ayrıntılar için "Temizlik ve Görsel Kontrol" bölümüne bakın.

Blokları ve aküleri sürekli olarak doğrudan güneş ışığına maruz bırakmayın.

TAŞIMA VE DEPOLAMA

Depolama Koşulları ve Süresi (devamı)

Temizliğe özen gösterilmelidir. Temizlik sırasında lütfen "Temizlik ve Görsel Kontrol" bölümündeki açıklamaları dikkate alın.

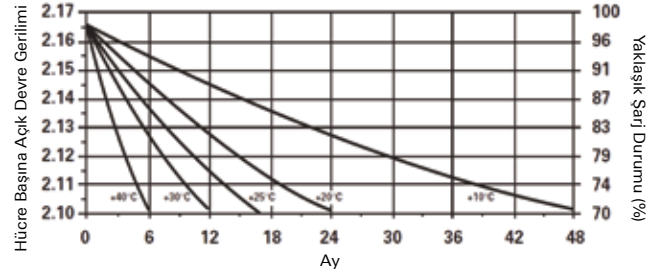
Depolama sırasında aküler kendi kendine deşarj nedeniyle kapasite kaybı yaşarlar.

Yüksek sıcaklık kendi kendine deşarj hızını artırır ve depolama ömrünü kısaltır.

Şekil 1'de gösterildiği üzere açık devre gerilimleri (OCV) ve çeşitli sıcaklıklarda depolama süresi arasındaki ilişki aşağıdaki tabloda görülebilir.

Yenileme şarjı gerekmeden önce maksimum depolama süreleri ve önerilen açık devre gerilimi denetim aralıkları aşağıdaki gibidir:

Sıcaklık (°C)	Depolama Süresi (ay)	OCV Denetim Aralığı (ay)
+10	48	6
+15	34	6
+20	25	4
+25	17	4
+30	12	3
+35	8,5	2
+40	6	2

Şekil 1: Kendi kendine deşarj: Yakıl. SoC yüzdesini temsil eden hücre başına OCV.

Blok gerilimleri 12,6 V'a yaklaştığında (hücre başına 2,10 volta eşdeğer) veya maksimum depolama süresine ulaşıldığında (hangisi önce gerçekleşirse) 12 ZeMaRail™ monobloklarda yenileme şarjı yapılmalıdır.

Münferit monoblokların gerilimi 12,12 V'un altına düştüğü takdirde depolama hasarı meydana gelmiş olabilir. Bu tür aküler kullanılmadan önce bir atölyede şarj edilmeli ve test edilmelidir.

MONTAJ

Kuruluma Hazırlık

Aküler şarj edilmiş ve kullanıma hazır olarak teslim edilir. Montajdan önce lütfen aşağıdaki test ve hazırlık adımlarını gerçekleştirin:

Teslimatın eksiksiz olduğundan ve taşıma esnasında hasar görmediğinden emin olun.

Monoblokların açık devre gerilimini (OCV) kontrol edin.

Blok geriliminin 12,6 V altında olması, monoblokların şarj durumunun kötü olduğunu gösterir. Akülerin kurulumdan 72 saat önce (veya hemen sonra) sabit yük altında şarj edildiğinden emin olun.

Blok geriliminin 12,12 V'un altında olması, taşıma ve depolama sırasında meydana gelen ve geri dönüşü olmayan bir hasar oluştuğunu ifade eder. Bu durumda etkilenen ünitenin kontrol edilmesi veya değiştirilmesi önerilir.

Akülerin temizliğinde lütfen "Temizlik ve Görsel Kontrol" bölümündeki talimatları dikkate alın.

Kurulum Çalışmaları

Kurulumdan önce bu kılavuzun içeriğini okuyun ve daha sonra başvurmak üzere kaydedin.

Montaj sırasında aşağıdaki talimatları izleyin: Akü kasasının yerleştirilmesi, araç üreticisinin talimatlarına ve demiryolu işletmecisinin iç talimatlarına uygun olarak gerçekleştirilir. Çalışma, eğitimli personel tarafından gerçekleştirilmelidir.

Kurşun asit akülerin ağırlıklarını taşımaya uygun bir mekanik kaldırma aracı veya vinç kullanılmalıdır.

Çerçeve raylarında veya uç terminallerinde gres kullanmayın. Bağlantılar için koruyucu gres gerekirse **yalnızca** saf silikon gres kullanın (plastik kasalarda hasar tehlikesi nedeniyle).

Havalandırmasız kapalı muhafazalarda kurulumu izin verilmez. Kurulum sırasında trenin akü bölmesinin yeterli hava değişimine olanak tanıdığını doğrulayın.

Hareketli sabit akü sisteminin kurulumu sırasında (ve ardından devreye alınması sırasında) yürürlükteki yönetmeliklere mutlaka uyulmalıdır. Bu yönetmelikler aşağıdaki gibidir:

- EN 62485-2: 2018
«Sekonder aküler ve akü kurulumları için güvenlik gereklilikleri»
- Düşük gerilimli kurulumu yönelik yerel yönetmelikler.

Akü kutusuna giden elektrik montajının şalterini açık emniyete alarak montaj için şarj redresörüne giden akü hatlarının ve yüklerin tamamen izole edilmesini ve akü geriliminin "potansiyelsiz" hale gelmesini sağlayın.

Ayrıca şarj cihazından ayrılmış bir akü veya dış devre **canlı elektrik gerilimi** sağlar ve az miktarda hidrojen gazı kaçabilir. Kurulum sırasında kıyafet, takı, saat ve aletleri açık alev, elektrostatik deşarj, kıvılcım ve kısa devrelerden koruyun.

Çalışma sırasında **yeterli hava sirkülasyonu ile ısının bölmeden dağılacığından** emin olun. Havalandırma filtrelerinin tıkalı olmadığını kontrol edin.

MONTAJ VE DEVREYE ALMA

Kurulum Çalışmaları (devamı)

Montaj Denetimi, Bağlantı

NOT: Kurulum sırasında aşağıdaki noktalar dikkate alınmalıdır:

"Devreye Alma" bölümünü ve sistem tedarikçisinin talimatlarını (akü kutusu, yardımcı güç kaynağı) dikkate alın.

Akü ve monoblokların kutuplarını kontrol edin. Seri bağlı monobloklar veya aküler, aşağıdaki akünün eksi kutbundan artı kutbuna bağlanır.

Ancak kutupların doğru olduğunu kontrol ettikten sonra aküyü şarj cihazına veya tüketici yüküne bağlayın.

Bağlantı yapıldığında anahtarlama düzenine bağlı olarak küçük bir kıvılcım oluşabilir.

Akülerin yerlerine düzgün şekilde sabitlendiklerinden emin olun.

Devreye alma

Tüm sistemin devreye alınabilmesi için araç üreticisi ve ekipman tedarikçisi (yardımcı güç kaynağı) ve tren işletmecisinin iç yönergeleri uygulanmalıdır.

Şarj ve izlemeye yönelik ayar ve parametrelerin buradaki çalıştırma ve servis talimatlarında yer alan bilgilere uygun olduğundan emin olun. Şarj etme, aküyü çalıştırma, denetim ve izleme ile ilgili olarak bu çalıştırma ve servis talimatlarına uyulmalıdır.

Akü kutusundaki devre kesiciyi araç üreticisinin ve ekipman tedarikçisinin talimatlarına göre kapatın.

Lütfen şarj gerilimini kontrol edin ve **sabit gerilimli şarj sırasında akünün uç terminallerinde önerilen gerilim değerinin ölçülebildiğini** kontrol edin.

NOT: Bu değer geçerli şarj ve sıcaklık koşullarına bağlıdır ve inceleme sırasında şarjın sabit gerilim fazında olması gerekir. Bu, akülerin şarj durumuna bağlıdır ve 9 saatlik şarjdan sonra geçerlidir.

Şarj denetiminden sonra aracın yükleri iledeşarj işlemi gerçekleştirin ve sondeşarj gerilimine ulaşıldığında **derindeşarj koruma rölesinin fonksiyonunu** kontrol edin. Ortalama güç tüketimini,deşarj süresini ve sondeşarj gerilimini (akünün bağlantısı kesilmeden önceki minimum gerilim) kaydedin.

Kapattıktan sonra akünün yüksüz halde olduğunu kontrol edin. Bu gibi yüklerin akünün derindeşarjına neden olabileceğini unutmayın. Zamanında şarj olmadığı takdirde yük manuel olarak kapatılmalıdır. Testten hemen sonra aküyü tamamen şarj edin ve en az 48 saat sürekli olarak şarjda tutun.

ÇALIŞMA

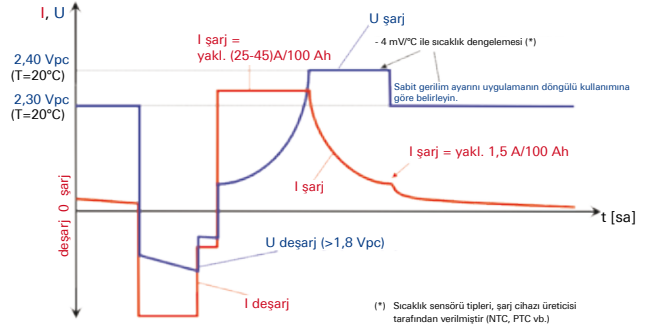
Çalışma Koşulları

Burada yedek akülerin normal ve güvenli kullanımına ilişkin önemli bilgiler bulacaksınız. Aküler sınırlı bir kullanım ömrüne sahiptir ve çalışma sırasında tüketilir. Uzun bir kullanım ömrü elde etmek için şarj bilgilerini uygulayın.

Çalışma Modları

Demiryolu aracı aküsü, yedek akü olarak vagonun veya çoklu güç ünitesinin ilave güç kaynağının önemli bir parçasıdır. Akü genellikle bekleme modundayken takılır ve bu nedenle her zaman elektrik montajına bağlıdır.

Akü, DC besleme hattındaki gerilimi önemli ölçüde etkiler. Pantograf kaldırıldığı sürece (kontak hattından güç beslemesi açık halde) güç konvertörü şarj gerilimi ile çalışır. Yükleri elektrikle besler ve aynı zamanda aküyü yük parametrelerine ve şarj durumuna uygun bir akımla şarj eder. Pantograf alçaltıldığında akü bir güç kaynağı (deşarj) görevi görür ve yüklerle enerji sağlar. Bu durum, akü

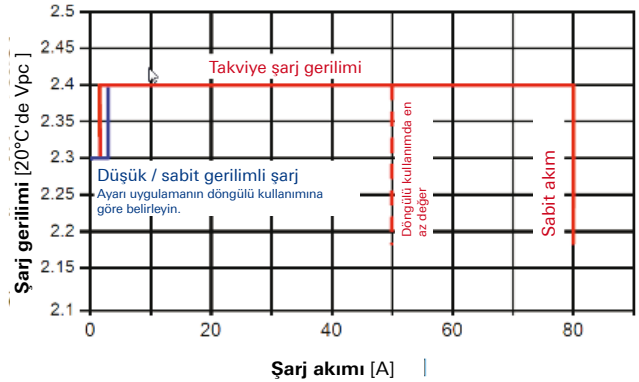
Şekil 2: IUOU şarj karakteristiğine sahip şarj-deşarj-şarj çalışma modları.

deşarj derinliğine göre DC barındaki gerilimi azaltır. Akünün hasar görmemesi içindeşarj süresi boyunca yük yönetimi yükün belirli kısımlarını keser ve derindeşarj koruması,deşarj geriliminin sonuna ulaşıldığında yükü aküden ayırır.

Demiryolu Aracı Aküsünün Şarjı

UYARI Bu aküler, burada açıklanan IUOU veya IU şarj yöntemiyle (DIN 41772 ve DIN 41773-1 uyarınca) şarj edilmelidir. Aksi takdirde akünüz hasar görebilir.

Demiryolu araçlarında kullanım için akünün EN 50547 "Demiryolu uygulamaları - Yardımcı güç kaynağı sistemleri için aküler" bölümüne ve **IUOU şarj karakteristiğine** (DIN 41772) göre sıcaklık dengelenmesi ile şarj edilmesi gerekir (bkz. "Şarj geriliminin sıcaklık dengelenmesi"). Bu karmaşık şarj teknolojisi, takviye şarjına bağlı olarak sıcaklık dengelenmesi ve şarj durumu ile birlikte hızlı yeniden şarj ve yedeğin yumuşak bir şekilde sürekli şarj edilmesini sağlar.

Şekil 3: 12V ZeMa akü için IUOU şarj karakteristiği

ÇALIŞMA

Demiryolu Aracı Aküsünün Şarjı (devamı)

12V ZeMaRail™ monobloklu demiryolu aracı aküleri için 2 seviyeli akü şarj karakteristikleri önerilir. IU0U şarjı sabit bir akım fazıyla başlarken gerilim, akünün şarj durumuna (SoC) bağlı olarak artar. Yaklaşık %80'lik şarj durumunda akü, takviye şarj fazının gerilimine ulaşır ve şarj akımı azalır. Yaklaşık

%95'lik şarj durumunda akım o kadar düşüktür ki şarj kontrolü sabit gerilimli şarja geçer. Ardından akü tamamen şarj olur ve kendi kendine deşarjın ve rekombinasyonun telafisi için düşük bir şarj akımı kalır. Referans sıcaklık 20°C'dir.

20°C'de 12ZeMa190* parametresi	2V hücre	24V akü	72 V	108 V
Maks. şarj akımı*		80 A		
U_{Boost} takviye seviyesi gerilimi	2,40 V	28,80 V	86,4 V	129,6 V
U_{Rail} düşük seviye gerilim (2,30Vpc)	2,30 V	27,6 V	82,8 V	124,2 V
Sıcaklık dengelenmesi	-4mV/°C	-48mV/°C	-144mV/°C	-216mV/°C

*Şarj akımı monoblok kapasitesine bağlıdır; diğer monobloklar için veri sayfasına bakın

U_{Boost} takviye seviyesi şarjı ve U_{Rail} (düşük) sabit gerilimli şarjının gerilimleri arasında geçiş aşağıdaki kriterlere göre yapılır:

U_{Boost} 'tan U_{Rail} 'a geçiş:	Şarj akımı 3A'nın ($\pm 1A$) altına düştüğünde
U_{Rail} 'dan U_{Boost} 'a geçiş:	Şarj akımı 5A'nın ($\pm 1A$) üzerine çıktığında

Takviye şarjının zamansal sınırlaması için şarj akımının yanı sıra anahtarlama kriteri olarak maksimum 12 saatlik bir takviye şarj süresi uygulanmalıdır. İki dakikadan kısa süren şarj kesintileri bu sefer yeniden başlatılmamalıdır.

U_{Rail} (düşük) sabit gerilimli şarjına geçildiğinde gerilim, 0A'dan büyük bir şarj akımı kalacak şekilde bir rampa ile düşürülmelidir.

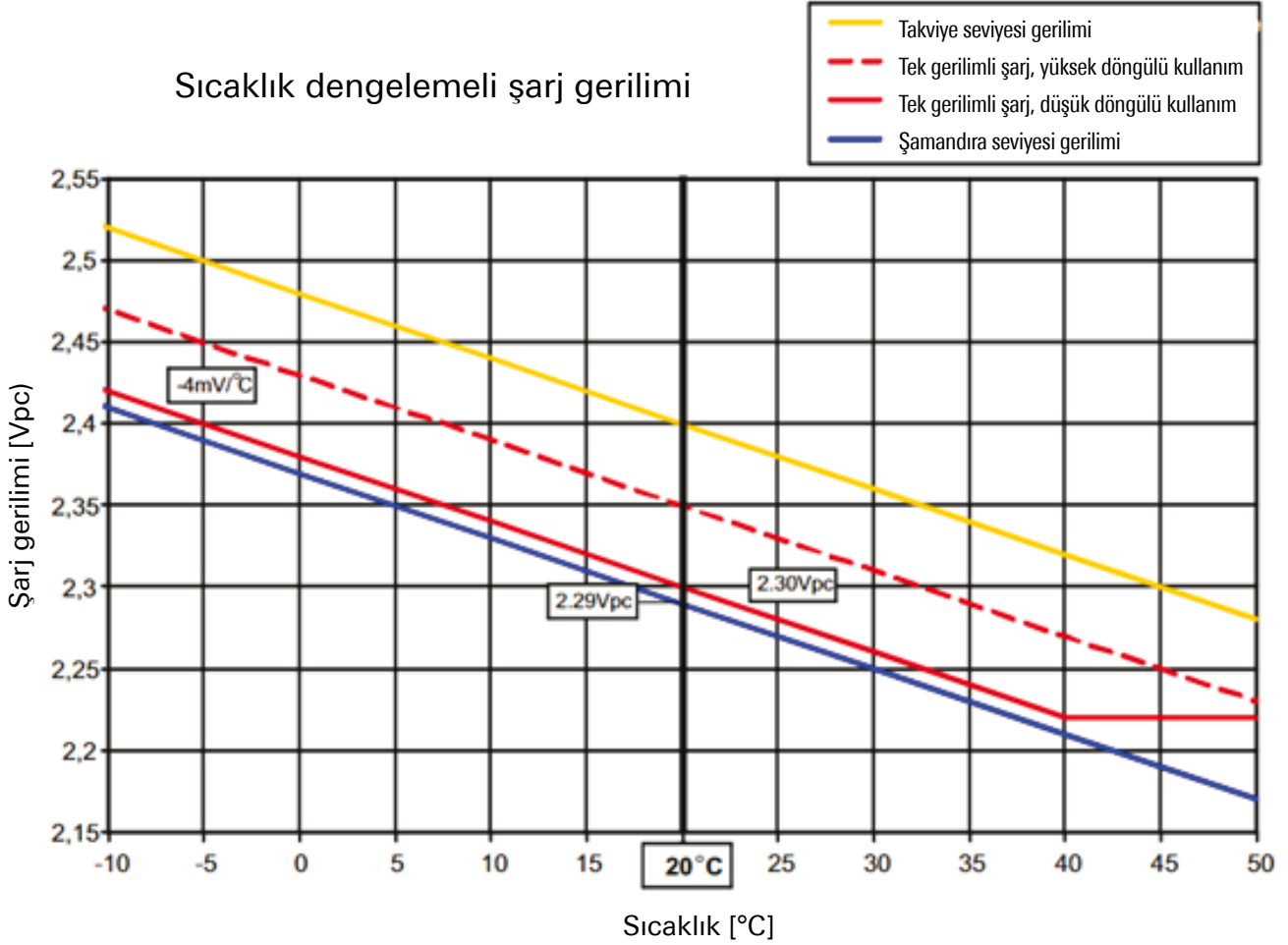
Treninizin çalışması aküyü günlük >%5 DoD deşarjlarla yüklediğinde sisteminizin düşük şarj gerilimini ayarlar.

Şarj Geriliminin Sıcaklık Dengelenmesi

Çalışma ve ortam sıcaklığı, akü ömrünü etkiler. Bu nedenle şarj cihazının bir sensör ile akü sıcaklığını algılaması ve "Teknik Veriler" bölümünde belirtilen şekilde şarj eğrisini dengelemesi önerilir.

UYARI U_{Rail} sürekli şarj gerilimi sıcaklık dengelemesi olmadan çalışıyorsa ve **akü kurulumunuzun ortam sıcaklığı sürekli olarak 18°C ile 25°C aralığının dışında kalıyorsa**, U_{Rail} şarj gerilimini sonraki sayfadaki çizelgeye göre manuel olarak düzeltin.

Demiryolu Aracı Aküsünün Şarjı (devamı)

Şekil 4: Sıcaklık dengelemeli şarj gerilimi

Manuel sıcaklık dengelemesinin ayarı için negatif gradyan:

- 25°C ila 40°C sıcaklık aralığı için 4m V/°C/hücre. Karşılığı:
- 24 V akü sistemi için 48m V/°C.

İlgili U_{Rail} sabit gerilimli şarjı için izin verilen tolerans $\pm\%1$ 'dir.

Örnek:

Düşük döngülü kullanımlı (2,30 Vpc) ve ortalama elektrolit sıcaklığı 10°C olan 24 V bir akü, 28,08 V ile şarj edilir.

- 12 hücre * 2,30 Vpc + (-10°C * -0,048 V/°C) = 28,08 V

UYARI Dikkat! Yüksek çalışma sıcaklıkları akülerin erkenden eskimesine yol açar.

Pratik testler, nominal sıcaklık olan 20°C üzerine 10°C'lik bir akü sıcaklığı artışının kullanım ömrünü %50 kısalttığını göstermektedir.

AKÜNÜN ÇALIŞTIRILMASI

Akünün Çalıştırılması

Demiryolu uygulamaları için 12V ZeMaRail™ monoblok tipi yedek aküler sadece belirtilen **deşarj gerilimine** (U_{final}) kadardeşarj edilebilir. Sisteminizin değerleri için Sisteme Özgü Teknik Verilere bakın (bkz. " U_{final} " konumu).

UYARI Deşarjdan sonra önceki bölümde açıklanan talimatlara uygun olarak **akü sistemini derhal yeniden şarj edin.**

Tam şarj olmadan uzun bekleme sürelerinden kesinlikle kaçınınız. Böylece sisteminizin hasar görmesini önleyebilirsiniz.

Bir kesinti durumunda (örn. ekipman arızası) 1,65 Vpc'ye kadardeşarja izin verilir. Ardından akü hemen tamamen şarj edilmeli ve toplam gerilim kontrol edilmelidir. Tekrarlayan arızalarda "Dengeleme Şarjı" bölümü uyarınca aküyü tam şarj edin.

Patlama tehlikesi!

Tüm çalışma koşullarında hücrenin valflerinden **hidrojen sızabilir**. Akülerin çalıştığı alanlarda yeterli havalandırma alanları ve panolar bulunmalıdır.

Havalandırma kurallarına harfiyen uyararak patlama riskini önleyin, bkz. EN 62485-2: 2018, "Sekonder aküler ve akü kurulumları için güvenlik gereklilikleri"

Tren hizmet dışı bırakıldığındadeşarj (tüketici yükleri tarafından) önlenmelidir. Aküleri ya düşük oranda şarj edin ya da "Araçta Devre Dışı Bırakma" bölümü uyarınca işleme alın.

Servis

Demiryolu aracı aküleri için 12V ZeMaRail™ monobloklar, AGM sabit elektrolitlerle doldurulmuş kapalı ve bakım gerektirmeyen hücreler (VRLA) ile tasarlanmıştır. Bu hücrelere su eklenmemelidir.

DİKKAT Blok muhafazasını açarak su veya başka maddeler doldurmak yasaktır.

Uzun süre sorunsuz çalışma için şarj teknolojisinin çalışma koşullarına uygun şekilde parametrelendirilmesi önemlidir. Çalışma koşullarını öğrenin ve kullanılan şarj teknolojisini bildiğinizden ve anladığınızdan emin olun. ("Çalışma" bölümündeki bilgileri de dikkate alın.)

Sadece kalifiye ve korumalı personelin akü sistemine eriştiğinden ve bu çalıştırma ve servis talimatlarındaki içerikleri ve özellikle de "Güvenlik" bölümünde açıklanan güvenli akü kullanımına ilişkin talimatları bildiklerinden emin olun. Şarj cihazından veya dış devreden ayrılmış olsa dahi aküde **daima akım vardır**. Akım taşıyan parçalar üzerinde inceleme ve onarım yaparken dikkatli olun ve kıyafet, takı, saat ve aletleri açık alev, elektrostatikdeşarj, kıvılcım ve kısa devrelerden koruyun. Yalıtımlı aletlerin kullanıldığından emin olun.

Denetim

Akü sisteminin düzgün çalıştığını periyodik olarak kontrol edin ve doğrulayın.

Önleyici Bakım Prosedürü	Detaya Bakın	Aralık
Akü terminallerinde sabit şarj gerilimi	Şarj ve blok geriliminin kontrol edilmesi	Devreye almada, ardından her 4 ila 12 ayda bir
Temizlik ve görsel kontrol	Temizlik ve görsel kontrol	Her 12 ayda bir

Şarj ve Blok Geriliminin Kontrol Edilmesi

Bu denetim eylemi için alet listesi:

Tanım	Yorumlar
İnce ölçüm uçlu dijital voltmetre (ölçüm deliği konektör kapağı: 2mm)	Blok geriliminde 0,001 V göstere hassasiyeti ile DC gerilim ölçümü
DC Pens Ampermetre	<1A ve <60 A ölçüm değerlerinde yakl. 15Mm kablo çapı
Sıcaklık Ölçer	Harici bir sensörle mümkündür
Erişim aracı	İlgili akü kutusunun belgelerine göre

⚠ UYARI Şarj cihazı üreticisinin talimatlarına göre **sabit şarj gerilimini en az yılda bir kez kontrol edin ve ayarlayın.** Aynı zamanda her bir blok gerilimini ölçüp kaydedin.

Aşağıdaki ölçümler düzenli olarak yapılmalı ve kaydedilmelidir. Ölçüm aralığını akü sisteminin fonksiyonel önemine uygun olarak seçin (örn.

kişilerin güvenliği için önemi). Akü İzleme Sistemi (BMS) olan uygulamalarda bu fonksiyon kısmen otomatik olarak gerçekleştirilebilir ve bu ölçümlerin gerçekleştirilmesi sadece bir hata mesajı durumunda gereklidir.

Şarj cihazının gerilim kontrolörünün ayarını 6 ila 12 ayda bir kontrol edin. Bu testi uygun aralıklarla denetim moduna entegre edin.

Parametre	Ölçüm	Ölçüm Aralığı
Akü terminallerinde sürekli şarj gerilimi*	$>U_{Akü}$	Başlatmada, ardından her 4 ila 12 ayda bir
Sürekli şarj akımı*	<3 A	Tam şarjdan sonra, her 6 ila 18 ayda bir
Blok gerilimleri*	>2 V	Devreye almada, ardından her 6 ila 18 ayda bir
Akü sıcaklığı	°C	Yaz aylarında bir kez ve talep üzerine*

* Elektrik ölçümlerinizi gerçekleştirin: Şarj sürekli şarj/sabit gerilim fazı seviyesindeyse, 9 saatlik bir süre boyunca şarj keşintisi olmadıktan sonra ölçüm yapılmalıdır. Ölçüm değerlerinizin daha iyi yorumlanabilmesi için akü sıcaklığını kaydedin.

Şarj ve Blok Geriliminin Kontrol Edilmesi (devamı)

Şarj cihazının şarj gerilimini kontrol edin ve akü terminallerindeki sabit şarj geriliminin önerilen değere karşılık geldiğinden emin olun. (Bu durumda değerler güncel şarj ve sıcaklık koşullarına bağlı olduğunu ve sabit şarj geriliminin halihazırda mevcut olduğunu lütfen unutmayın.)

Sapma durumunda şarj düzenini şarj cihazı üreticisinin talimatlarına göre ayarlayın.

Akü sistemi ile ilgili toplanan verileri saklayın ve çalışma süresi boyunca analiz edin. Önemli sapmalara dikkat edilmelidir. Yapılandırılmış bir

yaklaşım için lütfen Ek A1'deki "Gerilim sapmalarının analizine yönelik karar ağacı"na başvurun.

Blok gerilimleri için ölçülen değerleri yorumlarken, 20°C'de ve tam şarjlı durumdaki blokların doğru şarj geriliminin $\pm 0,3$ V/blok başına 12 V tolerans aralığında olup olmadığını kontrol edin. Özellikle de düşmeye devam etme eğiliminde olan düşük değerlere dikkat edilmelidir. Bu, bloklardan birinde dahili kısa devre olduğunu gösterebilir. Kullanım ömrü boyunca daha yüksek blok gerilimi değerlerinin düşmesi beklenmelidir.

Temizlik ve Görsel Kontrol

Bu servis işlemi için alet listesi:

Tanım	Yorumlar
Nemli bezler	
Erişim aracı	İlgili akü kutusunun belgelerine göre
Aküler temiz ve kuru tutulmalıdır.	

Statik deşarj kaynaklı kıvılcımlanma tehlikesi!

Akülerin ve blokların kirli yüzeylerini suyla nemlendirilmiş bir bezle temizleyin. Başka temizlik malzemeleri veya maddeler kullanılmamalıdır. Kurşun asit aküler kuru bir bez veya tüy toz alıcı ile temizlenmemelidir.

Koruyucu gözlük ve kıyafetler kullanın!

Akünün yakınına yaklaşırken gözlerinizi koruyun;

sıvılar ve patlayıcı gazlar körlüğe ve hasara neden olabilir.

Aküler üzerinde çalışırken kaza önleme yönetmeliklerine ve ayrıca EN 62485-2 ve -3 ile EN 50110-1'e uyun.

Kasa hasarı tehlikesi!

Plastik kasalarda **kimyasallar** kaynaklı hasar tehlikesi vardır.

Aküyü temizlemek için sprey, kimyasal, solvent veya benzeri maddeler kullanmayın.

Demiryolu uygulamaları için sistem tasarımında genellikle tam yalıtımlı konektörler kullanılır. Bu, akü kutusundaki normal ışık kirliliğinden kaynaklanan sızıntıyı önlemeye yardımcı olur. Aşırı kirlenme durumunda akünün şarjını kesmek için akü anahtarını kullanın. Ardından akü konektörü ile akü paketinin bağlantısını kesin ve yüzeyi suyla nemlendirilmiş bir bezle temizleyin.

Bloklarda, konektörlerde ve kasada kusurlu bileşenler olup olmadığını kontrol edin. Bileşenlerin yönü ve konumu, malzeme çatlakları, aşırı ısınma belirtileri, valf kapaklarında sıra dışı işaretler, sızan elektrolit (jel), gevşek konektörler, vb. durumları gözlemleyin.

Sökülmüş bir aküyü su jeti ile temizlerken kasada toplanan suyu boşaltmak için bir hortum kullanmanız gerekir. Yeniden devreye almadan önce konektörlerin vida başlarında su olmadığından ve akünün tamamen kuru olduğundan emin olun.

Kapasite Testi

Bu servis işlemi için alet listesi:

Tanım	Yorumlar
Şarj cihazı ve deşarj direnci	Uygun gerilim, akım ve sistem bağlantısı ile
İnce ölçüm uçlu dijital voltmetre (ölçüm deliği konektör kapağı: 2mm)	Blok geriliminde 0,001 V gösterge hassasiyeti ile DC gerilim ölçümü
Erişim aracı	İlgili akü kutusunun belgelerine göre

Kapasite testi ile bir akü sisteminin işlevselliğini doğrulayabilirsiniz. Standart tasarımı bir akü, C_{act} mevcut akü kapasitesi C_n nominal kapasitesinin %80'inden fazla olduğunda çalışmaya hazırdır (IEC/EN 60689-21/22'ye göre test edilir).

⚠ UYARI En bilgilendirici akü kontrol yöntemi periyodik kapasite testidir. Test deşarjı aküyü zorlar ve münferit hücrelerin gerilimi 1,6 Vpc altına düşmemelidir.

Testten önce ve sonra aküyü hızlı ve tam şarj edin.

Tam şarjlı aküyü 6 saatlik bir aradan sonra 8 saat süreyle C_{10} sabit akımı ile (işlevsellik testi, daha az zorlama) veya 1,8Vpc seviyesine eşdeğer son gerilime kadar (gerçek kapasite testi) test edin.

Akünün Kullanım Ömrü

Demiryolu aracı aküleri için 12V ZeMaRail™ monoblokların kullanım ömrü sınırlıdır. Döngülü çalışma, pozitif plakaların aktif kütlelerini tüketir ve sürekli şarj da elektrolitin kurumasına neden olur.

Tam şarjlı durumdaki kullanılabilir kapasite, nominal kapasitenin sadece %80'ine karşılık geldiğinde akü kullanım ömrünün sonuna ulaşılmış demektir. Akünün çalıştırılması sırasında gerilimin düşme hızının artması (deşarj), kapasitenin azaldığını gösterir. Akü yönetim sisteminin (BMS) ampermetresi, kapasitenin azaldığını ve kullanım ömrünün sonuna gelindiğini tespit edebilir.

12V ZeMaRail™ aküler her zaman aşağıdaki koşullar altında çalıştırılmalıdır:

- Maksimum enerji verimi: Projeye bağlı
- Ortalama sıcaklık: 20°C - 25°C
- Maksimum çalışma sıcaklığı: + 40°C'ye kadar

12V ZeMaRail™ akünün taleplerine, talimatlarına ve belgelerine de daima uyulmalıdır.

12V ZeMaRail™ aküler, EN 50125-1, Tablo 2, Sınıf T3 kapsamındaki sıcaklık aralığının tamamında çalışır (-25°C - + 45°C). Düşük sıcaklıklarda şarj tüketimi azalır ve akü artık tam olarak şarj edilemez. Sıcaklığın sürekli olarak yüksek olması, akünün eskimesini hızlandırır.

Süre büyük ölçüde fiili kullanım koşullarına bağlıdır (şarj teknolojisi, ısı etkisi, döngüsel çalışma, ...).

Akünün sağlık durumunun değerlendirilmesi için bir C_5 veya C_{10} kapasite testi yapılabilir. Testin uzun sürmesi nedeniyle çoğu durumda akünün araçtan sökülmesi gerekir.

Sürekli şarj akımının yükselmesi, kullanım süresinin uzunluğunu ifade eder. Ancak bu durum kesin olarak kullanım ömrünün sonuna ulaşıldığı anlamına gelmez.

Demiryolu işletmecilerinin araçlarında ve çalışma koşullarında akünün maksimum beklenen kullanım ömrünü belirlemelerini ve önlem olarak demiryolu araçlarını bu kritere göre değiştirmelerini öneririz.

Akünün Değiştirilmesi

Kısa süre içinde giderilemeyecek arızalarda veya azami kullanım süresine ulaşıldığında aracın kısa bir süreliğine durmasını sağlamak için araçtaki akü sisteminin hızlı bir şekilde değiştirilmesini öneririz.

Akülerin sökülmesi

"Söküm" bölümündeki talimatları izleyin. BMS'de okunan işlem sayaç verilerini kaydedin.

Yedek akülerin takılması

"Montaj" ve "Devreye Alma" bölümlerindeki talimatları izleyin. BMS'deki sayaçları (veya yedek akünün ara değerlerini) sıfırlayın.

Onarım ve Yenileme (Düzeltilme servisi)

Patlama ve yangın riskinden kaçının, kısa devre!

Dikkat! Akü hücrelerinin metal parçaları daima sıcaktır; akü üzerine

hiçbir alet veya yabancı cisim koyulmamalıdır. Hidrojen tüm çalışma koşullarında havalandırma kapağından dışarı çıkabilir. Odaları ve panoları yeterli düzeyde havalandırın.

Kapalı ve havalandırmasız mekanlarda şarj izin verilmez. Güvenlik risklerinin ortadan kaldırılması için

EN 62485-3:2014'teki "Sekonder aküler ve akü kurulumları için güvenlik gereklilikleri, Bölüm 3: Çekiş aküleri" dikkate alınmalıdır.

Akü şarj cihazıyla çalışırken bu ekipmanın talimatlarını izlediğinizden ve parametre ayarlarının doğru yapıldığından emin olun.

Aküyü atölyede şarj etme

Aküyü atölyede 20°C'de şarj etmek için en az I10 sabit akım şarjı (12ZeMa190 = 19A) ve 2,29 Vpc'lik bir tampon şarjı gerilimi kullanın.

*I ₁₀ ile şarj = 20,8 A	2V hücre	12V monoblok	24V akü
Sabit gerilim seviyesi = Tampon şarjı	2,29 V	13,7 V	27,5 V
Takviye şarj gerilimi (maks. 10 sa)	2,40 V	14,4 V	28,8 V

*Şarj akımı monoblok kapasitesine bağlıdır; diğer monobloklar için veri sayfasına bakın

Modern bir IUOU Şarj Cihazı kullanıyorsanız, takviye şarj gerilimini 2,40Vpc olarak ayarlayabilirsiniz. Birinci fazın 10 saatle sınırlı olduğundan emin olun.

Atölyedeki akü sıcaklığı sürekli olarak 5°C'den fazla sapıyorsa, şarj gerilimi "Şarj geriliminin sıcaklık dengelemesi" uyarınca ayarlanmalıdır.

Bir akünün şarj süresi, deşarj durumuna (deşarj derinliği, deşarj süresi) bağlıdır. Tamamen boşalmış bir akünün IU şarjıyla yeniden şarj edilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

yakl.	9 saat ve	kapasitenin %75'i
yakl.	14 saat ve	kapasitenin %85'i
yakl.	30 saat ve	kapasitenin %100'ü

Daha yüksek bir şarj akımı ve takviye şarj fazında süre kısalmaktadır.

Akü önerilen şarj gerilimi ile tamamen şarj edildiğinde sürekli şarj akımı yaklaşık 1mA/Ah'dir. Bu tampon şarj akımı, akünün kullanım ömrü boyunca 6mA/Ah'ye kadar artabilir. Tampon şarj süresinin 48 saatten 72 saate kadar uzatılması, akünüzün elektrokimyasal özelliklerinin korunmasına yardımcı olacaktır.

Onarım ve Yenileme (Düzeltilme servisi) (devamı)

Dengeleme şarjı

12V ZeMaRail™ monobloklarda periyodik dengeleme şarjına gerek yoktur. VRLA akülerde katmanlaşma olmamalıdır. Derin bir deşarjdan sonra veya blokların gerilim farkları sülfatlaşmaya işaret ettiğinde dengeleme şarjı yapılabilir.

Bu işlem en az bir saatlik bir aradan sonra (gaz çıkışı, soğutma) önceden tam şarj edilmiş aküde gerçekleştirilir ve özel bir şarj redresörü gerektirir.

Seri bağlı 12V monobloklara sınırlı bir süre için küçük bir şarj akımı (<%10, I10) uygulanır. Sabit akımlı bu şarj sırasında gerilim sınırı 2,8 Vpc'ye çıkar.

Dengeleme Şarjı	Şarj Akımı	Süre	12V Monoblok	24V Sistem
12ZeMa92	maks. 0,92A			
12ZeMa122	maks. 1,22A			
12ZeMa167	maks. 1,67A	maks. 10 sa	16,8 V	33,6 V
12ZeMa170	maks. 1,7A			
12ZeMa190	maks. 1,9A			

Bu işlem sırasında akünün termal reaksiyonunu gözlemlemeniz gerekir. Bir akü hücrenin sıcaklığı 45°C'yi aştığında dengeleme şarjını kesmeniz gerekir.

Dengeleme şarjının süresini 10 saat ile sınırlayın. Dengeleme şarjına uzun süre maruz kalınması aküye zarar verebilir ve kullanım ömrünün önemli bir kısmını tüketebilir.

Derin deşarjdan sonra şarj etme

Araçta kazara derin deşarjdan sonra şarj işlemi çok uzun sürebilir ve günlük işleri sekteye uğratabilir.

Tamamen boşalmış bir aküyü en kısa sürede atölyede 20°C'de azaltılmış bir I24 akımıyla (12ZeMa190 = 8,8A) 26 saat boyunca şarj edin. Şarj gerilimini 2,35 Vpc ile sınırlayın:

Bu adımdan sonra şarj redresörünü tekrar 2,29 Vpc'lik bir tampon şarj gerilimine ayarlayın. Ardından yapılacak en az 72 saatlik bir şarj, akünüzün elektrokimyasal özelliklerinin korunmasına yardımcı olacaktır.

Şarj akımı $I_{24} = 9,8 A$	2V hücre	12V monoblok	24V akü
Gerilim sınırlaması, 26 sa için	2,35 V	14,1 V	28,2 V
Tampon şarjı, en az 72 sa	2,29 V	13,7 V	27,5 V

*Şarj akımı monoblok kapasitesine bağlıdır; diğer monobloklar için veri sayfalarına bakın

Akü doğru şekilde şarj edildikten sonra çalışmaya hazır olacaktır. Kapasite testi ile (bkz. "Kapasite testi" bölümü) işlevselliği doğrulayabilirsiniz. Her derin deşarjın aküyü zorladığını ve ömrünü orantılı olarak tükettiğini unutmayın.

Zorlama nedeniyle meydana gelen mekanik hasarlar (örn. kazalar)

Düşme, güçlü bir darbe veya agresif kimyasallarla temas gibi durumlar monoblokların kasasını çatlatabilir ve tehlikeye açık hale getirebilir, iletken elektrolitler sızabilir ve içeride kısa devre meydana gelebilir.

⚠ DİKKAT Kısa devre tehlikesi!

Akü bloklarının açıkta kalan tüm metal parçaları sıcaktır. Elektrik çarpması veya kısa devre nedeniyle yaralanma tehlikesi.

Aküye sadece plastik yüzeylerinden dokununuz. Akünün üzerine yabancı cisimler veya aletler koymayın.

Koruyucu gözlük ve kıyafetler kullanın!

Akünün yakınına yaklaşırken gözlerinizi koruyun;

sıvılar ve patlayıcı gazlar körlüğe ve hasara neden olabilir. Aküler üzerinde çalışırken kaza önleme yönetmeliklerine ve ayrıca EN 62485-2 ve -3 ile EN 50110-1'e uyun.

Hasarlı akü bir devreye bağlıysa: Takılı elektrik izolasyon cihazıyla aküyü yük devresinden ayırın. (Akü anahtarı gerilimsiz durumdayken: Acil durum konektörü, akü konektörü, olası blok konektörleri).

Onarım ve Yenileme (Düzeltilme servisi) (devamı)

Kaza durumunda sızan elektroliti kireç ile nötralize edin. Kalıntılar çevreye zarar vermeyecek şekilde imha edilmeli ve malzeme hiçbir şekilde çöpe dökülmemelidir.

"Demiryolu Uygulamaları için Akülerin Güvenli Kullanımına Yönelik Talimatlar" broşürüne bakın. Sorularınız için müşteri hizmetlerimizle iletişime geçin!

Asit göze veya cilde sıçradığında temas bölgesini temiz su ile yıkayın. Gözlerle temas durumunda derhal bir doktora başvurun. Ciddi cilt teması durumunda da lütfen doktorunuza başvurun.

⚠ DİKKAT Kurşun asit aküler **çok ağırdır!** Güvenli kurulumla özen gösterin ve sadece uygun taşıma ekipmanları ve kaldırma tertibatları kullanın.

Akü kasasında çatlak veya mekanik hasar olduğu durumlarda özellikle dikkatli olunmalıdır.

Akü segmentinin veya münferit blokların değiştirilmesi

Tanım	Yorumlar
Kaldırma aletleri ve diğer mekanik aletler	Sistem tasarımına bağlı
Yalıtımlı tork anahtarı	Sistem tasarımına göre somunlar
Scotch-Brite sünger	Temas yüzeylerinin temizliği

Montaj çizimlerine ve parça listelerine sistem belgelerinden ulaşabilirsiniz.

Sisteminiz birden fazla aküden (örn. kasalarda) veya

münferit monobloklardan oluşuyorsa ve servis atölyesinde bir segmenti veya münferit bloku kısmen değiştirmeniz gerekiyorsa lütfen aşağıdaki bilgileri okuyun:

- Yalnızca **aynı şarj seviyesindeki** aküleri veya blokları bir araya getirin. Farklı grupların 72 saat öncesinden şamandıra seviyesi şarj gerilimi ile şarj edilmelerini ve tamamen şarj olmalarını sağlamak en iyisi olacaktır.
- Yalnızca yaklaşık olarak **aynı yaştaki** aküleri veya blokları bir araya getirin ve blokları tekrar kullanırken benzer uygulamalardan blokları seçin. Deneyimlerimiz, yeni blokların 2 yıldan uzun süredir kullanılan akülerle birlikte takıldığında sorunlara neden olduğunu göstermektedir.

Yalıtımlı aletlerle çalışın, blokları monte ederken kutupların doğruluğunu kontrol edin ve konektörleri doğru monte edin (sistem çizimine bakın). Montaj sırasında tüm temas yüzeylerinin temiz olmasına dikkat edin. Vida kilidi kütlesinin kalıntıları, kuru bir Scotch-Brite sünger ile temizlenebilir.

Yalnızca yeni ve kullanılmamış vida kilitli terminal vidaları kullanın (dişlide gri-mavi kütle). Terminal vidaları için önerilen **sıkma torkunu** aşmayın:

Monobloklar	Sıkma torku	Birim
12ZeMa92, 12ZeMa122, 12ZeMa167, 12ZeMa170, 12ZeMa190	9,0 ± 0,9	Nm
	0,9	kpm
	6,67	lbf ft

Terminal vidaları sabitlenirken hızlı bir şekilde sıkılmalıdır, aksi takdirde vida kilidi sertleşir ve normal sıkma engellenir.

DEVRE DIŞI BIRAKMA

Araçta Devre Dışı Bırakma

Araçtaki yedek aküler her zaman Şarj durumu %100 olacak Şekilde Şarj edilir. Bir aracın devre dışı bırakılmasından önce bu Şarj işlemi tamamlanmalıdır.

Şarj cihazının sürekli Şarj seviyesine ayarlandığından ve akü Şarj akımının düşük tampon Şarj akımına düŐtüğünden emin olun.

Aracı devre dışı bıraktığınızda tüm yükleri aküden ayırın. Bu, akünün derin deŐarjında hasar oluŐmasını önler ve araç yüksek kapasiteyle yeniden devreye alınabilir. Aracın devre dışı bırakılmasında tren üreticisinin ve demiryolu işletmecisinin talimatlarına uyulmalıdır. "Şarj etme" için "Depolama Koşulları ve Süresi" bölümünde yer alan talimatları izleyin.

Depolamaya Hazırlık

ÇalıŐmakta olan bir akü paketini araç dışında sakladığınızda, tam olarak 48 saatlik bir Şarj süresi ile tam olarak Şarj edildiğinden emin olun (bkz. "Akünün atölyede Şarj edilmesi" bölümü).

Depolama sırasında "Depolama Koşulları ve Süresi" bölümünde yer alan talimatları izleyin.

Söküm

Sökümden önce bu kılavuzun içeriğini okuyun ve aşağıdaki talimatları izleyin:

Akü paketini araçtan çıkarırken lütfen araç üreticisinin talimatlarına ve demiryolu işletmecisinin iç talimatlarına uyun. İŞlem yalnızca uygun güvenlik donanımına sahip eğitilmiş personel tarafından gerçekleştirilmelidir.

⚠ DİKKAT Kısa devre tehlikesi! Akü bloklarının **açıkta kalan tüm metal parçaları** sıcaktır. Elektrik çarpması veya kısa devre nedeniyle yaralanma tehlikesi. Aküye sadece plastik yüzeylerinden dokununuz. Akünün üzerine yabancı cisimler veya aletler koymayın.

Sökme kabloları "potansiyelsiz" ve Şarj redresörü ile tüketici yüklerinden izole olacak Şekilde akü kutusundaki elektrik tesisatının devre kesicisini açın ve emniyete alın.

Kurşun asit akülerin ağırlıklarını taşımaya uygun bir mekanik kaldırma tertibatı kullanılmalıdır.

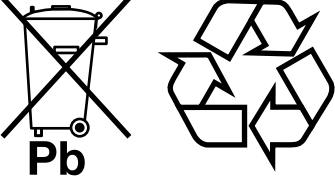
Kullanım ömrünün sonundayken ve Şarj cihazından veya dış devreden ayrıldığında dahi aküde **akım vardır**. Sökme işlemi sırasında kıyafet, takı, saat ve aletleri açık alev, elektrostatik deşarj, kıvılcım ve kısa devrelerden koruyun. Yalıtımlı aletler kullanın.

Çalışma sırasında aracın bağlantı kablolarını izole edin ve emniyete alın.

Geri Dönüştürme ve İmha Etme

Aküyü yukarıda açıklanan riskleri göz önünde bulundurarak sökün. Akü terminalleri hasar görmediği sürece akü olası kısa devrelere karşı korunur. Akü depolanırken veya geri dönüşüme gönderilirken aküde herhangi bir oynama yapılmayacağından emin olun.

 <p>Pb Akü geri dönüştürülmelidir</p>	<p>Çevresel Tehlike! Kurşun kirliliği tehlikesi. Üreticiye iade edin! Bu işaretin yer aldığı aküler geri dönüştürülmelidir. Geri dönüşüm için iade edilmeyen aküler tehlikeli atık olarak imha edilmelidir! Çekiş aküleri ve şarj cihazları kullanılırken operatör, cihazın kullanıldığı ülkenin yürürlükteki standartlarına, kanunlarına, kurallarına ve yönetmeliklerine uymalıdır!</p>
---	---

12V monoblok aküler geri dönüştürülebilir. Hurda aküler geçerli taşıma kurallarına ve düzenlemelerine göre paketlenmeli ve taşınmalıdır.

Aküleri güvenli bir şekilde paketleyin ve gerekli Taşıma Güvenliği Bilgilerini ekleyin. Toplama ve geri dönüşüm veya tekrar işleme sürecinin kolaylaştırılması için tükenmiş kurşun asit aküler, diğer akülerle karıştırılmamalıdır.

Geri dönüşüm

Malzeme	Kütle (%)	Açıklamalar
Kasa, AGM separatörü	~ 7	%90 geri dönüştürülebilir
Kurşun (Izgara, aktif kütle)	~ 64	%100 geri dönüştürülebilir
Sülfürik Asit	~ 29	%100 geri dönüştürülebilir

İmha Etme

Hurda aküler lisanslı veya onaylı bir kurşun asit akü geri dönüştürücüsü tarafından yerel ve ulusal kanunlara göre imha edilmelidir.

Tükenmiş akülerin geri alınması ve işleme için yardımcı izabe ocaklarına iade edilmesi konusunda destek almak için lütfen satış noktamızla iletişime geçin.

SORUN GİDERME

Sorun Giderme

12V ZeMaRail™ monobloklu demiryolu aracı aküleri, şarj koşulları doğru olduğunda ve trendeki çalışma koşullarına doğru şekilde uyarlandığında oldukça güvenilir bir şekilde çalışacaktır.

Münferit bir hücrenin veya akünün arızalanması genellikle toplam akünün kapasitesinin azalmasına yol açar ve operatöre akü modunda ("Akünün Çalıştırılması" bölümü) daha kısa bir yedekleme süresi şeklinde gösterilir:

- Yük grupları daha hızlı kapanır. Bunun nedeni, U_{final} akü deşarj gerilimine daha erken ulaşılması veya
- Pantografin kaldırılması veya trenin çalıştırılması için çok az kapasite olmasıdır. (Akü, daha yüksek güç tüketimine gerilim düşüşü ile tepki verir).
- Tek bir hücrenin deşarj gerilimi çok erken düştüğünde BMS, münferit akü parçaları arasında dengesiz bir davranış algılayabilir.

Gelecekte analiz yapılabilmesi için bir arıza durumunda münferit hücre gerilimlerinin ölçülmesini ve kaydedilmesini öneririz. Ayrıca bu ölçümlerin hangi koşullar altında yapıldığını kaydetmenizi öneririz:

- Aküde şarj veya deşarj akımı oldu mu veya akü araçtan ayrıldı mı (eğer öyleyse, ne kadar sürdü?)
- Akünün tahmini şarj durumu
- Akünün sıcaklığı. Münferit hücrelerdeki sapmalara dikkat edin.
- Deşarj sırasında münferit hücrelerin düşük gerilimleri, hücrenin içinde kısa devreye veya aşırı deşarja işaret edebilir.

Bu gibi arızalardan sonra akülerin mümkün olan en kısa sürede şarj edilmesi önerilir.

- Kullanım koşullarınıza göre bu şarj işleminin araçta mı yoksa atölyede mi yapılacağına karar verin. Aracın elektrik hattından ayrılmasını en aza indirerek bir hafta boyunca **araçta** akü çalışması kaynaklı deşarjı önleyin.
- Aküyü serviste şarj etmek daha zaman alıcı olsa da daha iyi ve daha güvenli sonuçlar verir ve sayfa 21'deki "Aküyü atölyede şarj etme" bölümüne göre 72 saat boyunca tam şarj sağlar.

Aküyü sökmeye karar verirsiniz şarja bağlamadan önce hücrelerin açık devre gerilimlerini ölçün. 24 saat sonraki açık devre gerilimi, bir hücrenin şarj durumunu gösterir:

- 12,84 Vpc üzerindeki gerilimler, %100 şarja eşdeğerdir.
- 11,84 Vpc'nin altındaki değerler, kapasitenin %20'sinden daha düşük bir şarjı veya %80'in üzerindeki bir deşarjı (DoD >%80) ifade eder.
- Hücrelerin çoğu bu derinliğe kadar deşarj olduğunda "Derin deşarjdan sonra şarj etme" bölümüne göre şarj etmenizi öneririz.
- Monoblokların sağlık durumunu değerlendirmek için, akü şarjının sonlanmasından 3 gün sonra "Aküyü atölyede şarj etme" bölümüne göre tampon şarjı sırasında münferit monoblok gerilimini ölçün. Monoblok gerilimleri $\pm 0,3$ Volt aralığında değilse şarja devam edin ve 10 gün sonra ölçümü tekrarlayın. Hücre gerilimlerini "Gerilim sapmalarının analizine yönelik karar ağacı" başlıklı Ek A1'a göre değerlendirin.

İşlevselliği ve akü kapasitesini kontrol etmek için "Kapasite testi" bölümüne göre deşarj edin.

Münferit monobloklar arızalıysa ve değiştirilmeleri gerekiyorsa "Akü segmentinin veya münferit blokların değiştirilmesi" bölümüne göre ilerleyin.

Aküleri tren içinde çalıştırmaya devam ederseniz veya sökülen aküde bir arıza bulunamazsa, kullanım koşullarını ve akü sisteminin düzgün çalıştığını kontrol edin ve doğrulayın. "Şarj ve Blok Geriliminin Kontrol Edilmesi" bölümüne bakın.

www.enersys.com

© 2024 EnerSys. Tüm hakları saklıdır. Yetkisiz dağıtımı yasaktır. EnerSys'in mülkiyetinde olmayan UL, CE, UKCA ve Scotch-Brite hariç, markalar ve logolar EnerSys'in ve bağlı şirketlerinin mülküdür. Önceden bildirimde bulunmaksızın revizyon yapılabilir. E.&O.E.

EMEA-TR-OM-ZR-BL-1024

EnerSys®

Power/Full Solutions